

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL IV.

„Gazeta” este în să-care d
ABONAMENTE PENTRU ANSTRO-UNGARIA
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA și STRĂINĂTATE:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără în toate oficiile
postale din intru și din afară
și la dă. colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
la administrațiune, piața mare
Nr. 30, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruț în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. s. ou
15 bani.
Aută abonamentele cătă și
inserțiunile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 51.

Brașov, Mercuri, 4 (16) Martie

1892.

Brașov, 3 Martie v.

În Bucovina lucrurile au luat o direcțiune de totu dușmănoasă față cu Români și cu românismul.

Diarul polon din Galiția „Czas”, scrise înainte cu câteva zile, că contele Pace, șeful guvernului din Bucovina, se va retrage, încă înainte de alegeți, din postul său de președinte alu țării.

Intru cătă a fostu său nu bine informată fôia polonesă, se va vedé în curêndu. Faptul însé, că tocmai în ziua, în care s'a reîntorsu contele Pace dela Viena, unde a fostu anume chiămatu de ministrul Taaffe, gazeta oficială din Cernăuți publică sentința tribunalului de pressă, prin care se confiscă trei diare române din România și doué din Transilvania, din cauza articulelor, ce i-au publicat în afacerea Pace-Mustață, nu prea este de natură a sprijini scirea despre retragerea iminentă a lui Pace.

Dacă i s'ar fi sgduitu pozițiunea așa de tare, ca să fiă silitu chiar a se retrage, contele Pace n'ar mai cuteza să sumuțe pe procuror în contra acelor fôii române, cari au condamnatu incorectă și tendențioasă sa purtare în afacerea cu baronii Mustață și Vasilco.

Orî cum ar fi însé, faptu ră-mâne, că puternicii țilei din Cernăuți se temă de glasul opiniei publice române din țările vecine, se temă, că articuli prin cari diarele române din Transilvania și România critică păcătoșele lor uneltiri în contra elementului român din Bucovina, voru deștepta în sinul acestuia unu viu resentimentu, și de aceea iau nise măsuri atât de despotice și reacționare într'o afacere, care, strictu luat, nici nu are caracteru politicu, ci numai personalu și socialu.

Eată ce i se telegrafieză din Cernăuți diarului „Neue Freie Presse”: „Fôia oficială publică ađi (în 12 Martie st. n.) sentința tribunalului de pressă de aici, prin care se confirmă confiscarea a cinci fôii românești, trei din România și doué din Transilvania, pusă la cale de procuror. Confiscarea s'a făcutu din cauza articulelor privitorî la afacerea Pace-Mustață, în cari tribunalul a vēđutu întemeiatu delictul în contra liniștei și a ordinii publice”.

Forța brutală, ce se pune aici în serviciul intrigelor păcătoșe Paciste, nu servește nicidecum spre lauda și onôrea ministeriului Taaffe, care pretinde a fi unu guvern peste partide, c'unu programu de „impăcare”, ér nu de desbinare și asuprire.

Rău stau în adevăr ađi lucrurile în Bucovina, dér decât au ajunsu până aici, vina o pôrtă în mare marte și Români bucovineni, cari cu politica lor săsescă de oportunitate au incuragiatu numai pe străini și pe venetici și au lăsatu pe guvern indiferent față cu cauza română din micul ducat.

De ađi înainte sperăm, că nu va mai fi așa, căci direcțiunea sănătoșă națională, ce au luat'ă acum alegătorii români din totă Bucovina, va scî să pună capêtu obrănciilor, cu care străinii și veneticii provocă cea mai hotărîtă opozițiă a elementului român authtonu.

De aru înțelege numai frații noștri din Bucovina, toți fără deosebire, că nu mai este altu mijlocu spre a înfrânge falanga dușmană jidano-germană și polonă, decât unirea strinsă dintre ei!

CRONICA POLITICĂ.

— 3 (15) Martie.

Privitor la cauza crizei ministeriale din Grecia telagramele din Atena

spun, că ar fi fostu cestiunea financiară. O scrisore a diarului „Tems” din Paris, dice, că regele și ar fi esprimat nemulțumirea cu privire la măsurile fiscale ale fostului ministru președinte, Delyanis. Elu dicea, că unele din aceste măsuri suntă apăsătoare, altele neîndestulătoare, ba unele chiar păgubitoare intereselor statului. De altă parte foile opoziționale prezentau pe primul ministru, ca pe unu geniu rău al Greciei. Tôte acestea au îndemnatu pe regele să trimită pe secretarul său la Delyanis, ca să-l invite a-și da dimisiunea. Se soie, că ministrul a răspuns, că nu pôte lua nici o hotărîre înainte de a consulta pe colegii săi. Consiliul deministri s'a intrunitu și a subscrisu o scrisore către suveranul în care se dicea, că regele, în virtutea articolului 31 din constituțiune, are dreptul de a revoca și numi ministri; decât dér elu ține de-a exercita acestu dreptu, s'o facă, dér ministri n'au motive, nici dreptu de-a se retrage pentru-că se bucură de încrederea parlamentului. Se mai sustine și aceea, că regele ar fi concediatu pe Delyanis, pentru-că inclina spre alianța franco-rusă și lucra după inspirațiile primite din Paris și Petersburg, lucru ce nu era privitu cu ochi bunî de puterile centrale și de Anglia.

Cu data de 12 Martie se telegrafieză din Belgrad, că fôia oficiosă sêrbescă publică concedierea exregelui Milanu din orî ce conexiuni cu statul sêrbesc, pe basa documentului de abdicare datu de prefectul orașului Belgrad la 4 Octomvre 1891 și aprobatu de ministrii de interne și externe, în care se cuprinde espresu declarațiă, că Milanu nu este mai multu cetățênul alu Sêrbiei. Publicarea acestă a produsu o generală surprindere, atât cu privire la forma publicării, câtă și cu privire la datul documentului de abdicare, precum și pentru considerațiunea, că scupșina încă n'a hotărîtă în afacerea resignațiunei exregelui Milanu, ba chiar și pentru-că în consiliul de statu există divergența de păreri față c'o astfelu de

atitudine. Diarele desaprôbă publicarea de abdicare, dîcêndu; că vatămă în modu flagrantu constituțiă, ceea ce dă ansă la mari nedumeriri și neliniști.

Sêrmană autonomiă școlară!

De lângă Sătmaru, Martie 1892.

Onorată Redacțiune! Casurile înșirate mai jostă ilustréză în deajunsu realitatea tristă, dér pré adevêrată: că noi numai la aparință ne mai putem lăuda cu școle confesionale, sêu pôte numai intru atăta, intru câtă noué ne este rezervată sarcina de-a le sustine cu sudôrea feței nôstre, dér conducerea — mulțumită draconicelor ordinațiunî ale ministrului Csaky și ale antecesorului său Trefort — este aprôpe cu totul luată din mâna autorităților nôstre bisericesci și școlele nôstre suntă astăđi date pradă pe mâna inspectorilor unguresci de școle, cari ținu a-și implini o misiune patriotică, când impedează și nimicesc înaintarea învățămêntului nostru poporalu.

Fiă de ajunsu a mă provoca pentru astă-dată numai la următoarele doué casuri:

În comuna V... a fostu unu cantor-învêțatoru, pe care pentru purtarea lui slabă, Consistoriul diecesan s'a vēđutu silitu a-l depune din oficiul și beneficiul său. Fiindu astfelu postul de cantor-învêțatoru datu în concursu, poporeni și-au alesu în locul lui unu altu individ, pe care l'a aprobatu și Ven. Consistoriu diecesan.

Acum se vedeți luptă: invêțatorul suspendat de Consistoru pentru lipsa de purtare bună, dete mâna cu inspectorul unguresc de școle Kovács Bela din Sătmaru și incuragiatu de protecțiă acestuia, nu vră să țină sêmă de hotărîrea Consistorului și declară, că pe câtă timpu nu-l va depune din postu însu-și ministrul unguresc de școle, la salariul său invêțătoresc nu renunță. De altă parte invêțatorul cel nou, provocându-se la aprobarea autorității confesionale și la dreptul căștigat prin introducerea oficiosă, încă își făcea pretenții asupra salariului invêțătoresc. Func-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(26)

Inchisorile mele.

De Silvio Pellico.

LVI.

Diminêța, când se revârșea de dîună, am plecatu din Udine. Bunul Dario era deja pe stradă și se învli cu totul în paltonu. Ne salută pentru ultima ôră și ne urmă multu timp. În depărtare de 2—3 kilometri venia în urma nôstră o calésă din care o persoană flutura mereu cu batista. În fine se reîntôrse. Presupunem, cine era.

Dumneșu se binecuvinteze acele suflete nobile, cari nu-și pregetau a iubi pe nenorociți! Eu îi cinstesc cu atătă mai vērtos, că în anii nenorocirei mele am întêlnit mulți omei decăđuți, cari mă negau, cari mă injurau, ca să le fiă bine din aceea. Dér aceștia totuși erau mai pușini, ca cei dintăiu.

M'am înșelat, cređêndu, că compătîmirea, ce am întêlnit'ă în Italia, va înceta a se manifesta din partea omenilor de pe pământu străin. Oh, omul

bun e tot-déuna confrate alu nenorociților. Ceea ce ni-s'a întêmplat acasă (în Italia), s'a repetat și în provinciile ilirice și germane. Fiă-care dicea cu compătîmire: „arme Herren” (sermanii domni).

Une-orî ajungêndu în câte-unu sat, trăsura nôstră trebuia să se oprêscă, fiindcă mai înainte era lipsă a ni-se căuta găzduire. Cu astfelu de ocașii ne impresurau locuitorii comunei dela cari auziam espresii de compătîmire eșite din adêncul inimii lor. Bunêțatea acestor omeni m'a mișcatu mai mult de câtă a compatrioților mei... Ne cade așa de bine compătîmirea de-aprôpelui nostru și e o simțire din cele mai dulci a-i iubi pe aceia.

Simțirile acestă imi micșorără mânia față cu aceia, pe cari i-am fostu numitu inimicii mei.

Cine scie, gândiam, că decât le-ăși vedé fețele mai deapropo și decât și ei m'ar vedé pe mine, decât aș ceti în inimile lor și ei în a mea inimă, cine scie, dîc, decât n'ăși fi silitu să mărturisesc, că nu este în acele nici o rêtate, decât n'ar fi și ei nevoiți să dîcă totă astfelu

despre mine; decât n'am fi siliți să ne compătîmim și iubim unii pe alții.

Fôrte adese-orî omenii numai de aceea se despărțeză unul de altul, pentru-că nu se cunosc; ér decât ar schimba câteva cuvinte, și-ar întinde unul altuia mâna cu încredere.

Am rămasu o đî în Leibach, unde Canova și Rezia s'au despărțit de noi fiind duși în fortăreță. E ușor a'ți inchipui, câtă de durerôsă a fostu acestă despărțire pentru căteși patru. În sêra în care am ajuns în Laibach și în ziua următoare ne-am bucurat de societatea unui domn, despre care, decât bine imi aduc aminte, se dicea, că e secretaru guvernialu. Era unu omu fôrte sdravênu și vorbia cu căldură și înțelegere despre religiune. Se pôte că era preot, fiindcă popii din Germania se îmbracă tocmai ca laicii. Era una dintre acele fețe deschise, cari ne îndemna spre onôre; regretu, că nu am făcutu cunoscință mai de aprôpe cu el și că i-am uitat numele.

Ce bine mi-ar cădê să sciu barêmî numele têu, bravă copilă, care într'unul din satele Stiriei ni-ai urmatu din mijlo-

culu mulțimii și când trăsurile nôstre au trebuit să stea pe unu momentu, ni-ai salutatu cu ambe mânil, apoi țî-ai co-peritu ochii cu batista; tu, care te-ai prinsu de brațele unui tinêru întristat, care de pe bucele-i blonde judecându, putea să fiă Germanu, dér pôte, că a umblat și în patria nôstră și a iubit nenorocita nôstră națiune.

Ce bine mi-ar cădê, să sciu numele vostru alu tuturora, părinți și mame de familie, cari v'ați apropiat de noi la diferite locuri, numai ca să ne întrebăți, decât avem părinți? ér când v'am spus, că avem, ați esclamat în galbiniți: oh, conducê-vê êrăși Dumneșu, câtă mai curêndu, în brațele sêrmanilor voștri bêtrâni.

LVII.

În 10 Aprilie am sositu la locul destinațiunei nôstre.

Brünn este capitala Moraviei, unde residéză guvernatorul provinciilor Moravia și Silesia. E situat pe-o vale deschisă și esteriorul său arată bunăstare. În timpul acela înfloreau acolo multe fabrici de postavu, cari mai târziu au

fiinea de învățătorii însă nu o împlinea nici unul, nici altul, căci cel vechiu era eschis și din școlă și din biserică, pe când cel nou nu-și putu ocupa locul din cauză că îl ținea ocupat învățătorul cel vechiu. Astfel mai bine de o jumătate de an în parochia V... prelegeri nu s'au ținut, învățământul nostru confesional a suferit pagube mari și la urmă comunitatea bisericească din V... a fost silită să plătească lefale mai bine ca o jumătate de an ambilor învățători. Celui suspendat și s'a judecat și încasat lăfa de către judecătoria de cerc din Sătmăru, er învățătorului celui nou și s'a solvit lefa fără nici o obiecțiune, după dreptul nsului, fiindcă dela ziua introducerei oficiose, lăfa și se cuvine ori căru învățător.

Confusia și dauna acésta materială și spirituală a comunității bisericești din V... este a se atribui susu dîsului inspector r. unguresc de școle din Sătmăru, căci densusul a fost ocrotitorul și sfătuitorul dascălului dimisionat.

Volnicia acésta și-a basat'o inspectorul unguresc de școle pe o altă volnică ungurescă, comisă în contra școlilor noastre de însuși repositul ministru de culte Trefort. Se scie, că la 1885, acéstu Trefort dete sub nr. 21,120 faimosa ordinațiune, prin care se dispune între altele, ca cantorii-învățătorii greco-catolici și greco-orientali numai atunci să potă fi definitiv delaturati din postu din cauză de delict, când acésta s'a aprobat și din partea ministrului unguresc de culte și instrucțiune publică. Acésta ordinațiune a lui Trefort însă se refere la învățătorii calificați și, după cum se pöte conchide din textu, înlelege învățătorii aprobați din partea autorităților competente. Învățătorul din V... însă n'a fost nici când aprobat din partea supremei autorități confesionale și prin urmare inspectorul unguresc de școle din Sătmăru, care nici nu s'a ocupat cu studiarea afacerii, pe basa ilegalității lui Trefort, a comis o altă ilegalitate. Scimă însă, că acésta nu și se va lua în nume de rău din partea mai marilor săi, deörece volnicia lui este îndreptată în contra învățământului românesc, care înaintea autorităților unguresci nu află compătımire.

(Va urma.)

SCRILE ȚILEI.

— 3 (15) Martie.

Ministrul de honveđi, br. Fejervary Geza, după cum spunu foile unguresci din Pesta, a renunțat a reprezenta în dietă cercul electoral Cinc-biserică. — Va să dîcă ministrul de honveđi nu voesce să fi deputat în dietă, căci elu

a renunțat și la mandatul cercului I. din Budapesta.

—x—

O grozavă nenorocire s'a întemplat ȳilele trecute în minele dela Anderlus. Scirile sosite dela locul de nenorocire spun, că de sub ruine s'au desgroptat 19 morți și 12 răniți. Alți 180 de muncitori se află încă și acum în minele, cari ard mereu și focul nu pöte fi localizat. Töte edificoile laterale sunt în flacări — Telegramele mai nou spun, că nu e speranță să fiă mântuiți cei 180 muncitori.

—x—

Ernă în Martie. Se scie din Triest, că acolo a cădüt în ȳilele acéstea o zăpadă mare. În multe locuri straturile de zăpadă sunt gröse de 1/2 metru. — În Italia superiöră domnesce un frig neobișnuit; în Elveția zăpada a rupt sirmele telefonului; în Florența și Vincența zăpada e așa de mare, cum nu s'a pomenit de mulți ani, er în Genua bântue un adevărat viscol cu nea.

—x—

Convocare. Adunarea generală a „Asociațiunii pentru spriginirea învățecilor și sodalilor rom. din Brașov“, se convöcă prin acésta pe Duminecă 15 (27) Martie a. c. la örele 2 d. a. în sala de desemnă a gimnasiului român din locu. La acésta adunare sunt rugați a lua parte toți d-nii membri și amicii d-ritori de înaintea scopului asociațiunii. Obiectele vor fi: Raportele pentru anul trecut și statorirea budgetului pe a. c. În fine propunerii eventuale conform art. XIX din statute. — Brașov, 11 Martie n. 1892 — N. Petra Petrescu, preș. Arseniu Vlaicu secretar.

—x—

Pentru 5 florini. „Egyetértés“ serie, că pe hotarul dela Medgyesbodza a fost omorüt la 12 Martie n. un om, numit Balogh István. Ucigașul necunoscut încă, se presupune, că mai înainte și-a îmbetat jertfa, care adurmindu a fost sugrumat c'o sferă și i s'a luat cei 5 fl. ce-i avea la sine.

—x—

Comunicați sistată. Dela oficiul drumului de fieru primim înștiințarea, că până la o altă dispozițiune, trenurile Nr. 5435 și 5446 încétă de-a circula, de ađi începöndu, între Brașov și Săcele.

—x—

Greve de minerii englesi. Din Londra se telegrafiază, că în Durham 90,000 muncitori de mine de cărbun s'au pus în grevă și au lăsat lucrul. În Lancashire și în Cheshir alți 60,000 minerii s'au pus în grevă; în Ilkeston, Sheffield și Warwickshir încă s'au pus în grevă muncitorii. Grevele au luat proporțiuni așa de mari, că până în 13

Martie numărul greviștilor atinge cifra de 900,000. Grevele, se prevede, vor ține o săptămână, er după acésta greviștii vor lua decisiunea să lucreze numai 5 ȳile pe săptămână.

—x—

Metropolitul Theodosiu, care scimă, că a murit ȳilele acéstea în Belgrad și care a pronunțat divorțul dintre Milan și Natalia, n'a avut norocirea să și se bineovinteze cadavrul prin metropolitul actual, Michail, care a refusat bineövöntarea sub cuvöntu, că repositatul s'a făcut unelta regelui Milan pe timpul divorțului.

—x—

Balon rătăcüt. Din Dombrovo se depeșeză, că un balon, în care se presupune, că ar fi fost ofiter german, a descins la granița rusescă. La comanda căpitanului de graniță, asupra balonului s'au descărcat glönte, cari n'au nimerit pe nimeni. Autoritatea rusescă a pornit cercetare rigurosă, der până acum încă n'au sosit soiri, deöc călătorii din balon au fost prinși, ori nu.

—x—

Römasul după Boulanger. Se telegrafiază din Bruzella, că la 23 Martie n. se vor licita caii, echipagele și mobilele decedatului Boulanger.

—x—

Dansator decorat. Impöratul Germaniei a decorat pe locotenentul de corp, Leipziger, cu ordinul coronei de classa a patra, pentru-că a condus bine dansurile la balurile de curte.

Aiurări academice.

Un savant modern, Jekelfalussy Jozsef, academician, a cetit în ultima ședință a academiei maghiare, secțiunea II, un operat de caracter statistic. Autorul acéstei lucrări este un anumit: Vargha Gyula, funcționar la statistică, care între alte înțelepciuni patriotice, priöpsesce lumea cu urmätöarele fantasmagorii nostime:

„In genere privim de mare nefecire, că Ungaria este locuită de diverse naționalități, cu töte că cine scie, deöc acésta impregiurare nu e un dar al Provedinței, cu care prelungește viața și prosperarea națiunii maghiare.

„O națiune, care stă în ajunul unei misiuni mari și care necurmat își premenesce vinele cu sânge nou, nu pöte îmbetrani, și pöte fi misiune mai mare, deöc a face din acéste elemente heterogene, cari locuesc pământul maghiar, o națiune unitară?“

„Prudința politică a strămoșilor noștri, care nici-odată n'a cunoscut retringerea de rasă, neincetat a nutrit și întărit cu sânge nou națiunea politică de odinöra — nobilimea maghiară.

„Cultura și libertatea maghiară deșteptată a maghiarisat în timpu sourtă întreaga classă de mijloc; credem, că acésta cultură maghiară devenită tare și universală, va cuceri pentru maghiarime și masele mari ale poporului.

„Inzadarü imprăștiu tăciunele nelcrederei agitatorii orbiți ai naționalităților, căci logica istoriei este mai tare deöcătü ei. Ceea-ce vestesöc ei, este cu totul fals. Aici nu e vorba de apăsare, de nimicire, ci de o evoluțiune, care este atütü în interesul naționalităților, câtü și alü națiunii maghiare.

„Elementele străine, contopite în trupul națiunii maghiare, nu dispară fără urmă, ci își stransplănteză virtuțile, talentele și astfel devin părți egäl-îndreptăite ale unei națiuni mari, cu rolă importantă în istoria popörelor.

„Säu întrebați pe Englesu, mai vré el să fi Gäel, Sasu Danesü, säu Normanu, decätü Englesü? Credem, că peste câțiva secoli, chiar cu acea indignare vor respinge acésta întrebare strănepöții Nemților și Rutenilor etc. noștri de ađi, ca și sumețul fiu al Albionului, chiar și deöc curge în vinele lui sânge celtic, säsesü säu norman.“

Până aici „studiul academic“, care pöte pune pe gânduri mulți ömeni cu mintea întregă, că öre cinstitul Vargha, nu aiura cumva în regiunile romantice dela Lipotmezö, când a compus lucrarea sa?..

Fantasmagoriile acéste potü fi de altfel pärerile individuale ale celebrului statistician maghiar, der că o corporațiune atütü de înaltă, cum ar trebui să fi o academiă, să permită, ca între päreții ei să se desfășure astfel de bazacöni, dovedesce numai, că ađi multe capete unguresci — fiä ori câtü de luminate — sunt infectate și införbintate de nisce utopii ridicule, cari storeu numai compătımirea nöstră.

Mariu.

Anarhiștii în Parisu.

Telegraful aduce din Parisu scirea, că anarhiștii de acolo au comis ȳilele acéstea un atentat cu bombe. Se dîce, că din rösbunare, au aruncat o bombă în casa contelui Montesquieu, ca se dereme casa și să ömöre pe un bărbat, care în virtutea chiamării sale, nu pöte lăsa, ca ideile rătăcite ale anarhiștilor să se realizeze. Atentatul a avut scopu să ucidă pe judele Benoit, care a condus în multe rënduri investigațiile în contra anarhiștilor.

Atentatul a produs mare agitați și consternare în Parisu. Tötü lumea e îngrijată de modul, prin care s'ar puté pune capötü uneltirilor anarhiste, ba e vorba să se aducă și o lege, care să pe-

decădüt; numărul locuitorilor face 30,000.

În partea de mēđă-đi, la pöla bastionelor sale, se înaltă un mic munte și pe elu este edificat fortăreța de tristă amintire Spielberg, unde ședeau odinöra domnii Moraviei, der care ađi este prefăcută în cea mai grea închisöre din monarchia austriacă. A fost o cetate förte tare, der Francesii au bombardat'o și au cuprins'o în renumita luptă dela Austerlitz (Nu departe de cetate e satul numit Austerlitz). N'au restaurat'o mai mult, ca s'o folosescă de întăritură, ci-au reparat numai o parte a murului dimprejur. Aici erau păziți cam 300 de ömeni, mai alesu hoși și tälhari, unii la robia grea, alții la förte grea.

Robia grea însemnă: a lucra, a purta lanțuri pe picioare, a dormi pe scönduri göle și a primi o mănecă câtü se pöte mai rea. Prisonierii judecați la robia förte grea sunt încätuși și mai grozav, pörtă peste mijlocu un cerc de fier, lanțul este întărit în zid, încätü prisonierul abia pöte merge până la banca, ce-i servesce de pat; viptul e același, deși legea prescrie numai pâne și apă.

Nei prisonierii de stat eram judecați la robia grea.

Când am suitu delu, ne-am uitat încă odată în juru, am dîsu lumii un: Dumneđeu cu tine, fiindcă nu puteam crede, că mormöntul care ne înghite, se va deschide örași spre liberarea nöstră. La aparență eram liniștit, der inima-mi ardea. Inzadarü am recurs la filosofie, pentru a mă liniști; argumentele filosofiei nu erau în stare să mă convingă.

Fiindcă venisem din Veneția cu sănătatea sdruncinată, calea mă hodorogi de totü. Mă durea capul și întregu trupul; căpătaiu friguri. Morbulu imi märia mänia și întorsu.

Ne-au predat inspectorului supremu din Spielberg, care ni-a scris numele la un locu cu alü tälharilor. Comisarul impöratesc, la despărțire, ne imbrățișă călduros și ne dîse: „Vé recomandü în deosebi supunerea, domnilor, fiindcă la vätămarea cea mai neinsemnată a disciplinei, d-lü inspectoru su-

premü vé pöte pedepsi förte aspru.“

Întemplându-se predarea, pe mine și pe Maroncelli ne-au condus sub un öridor suteranü, unde ni-s'au deschis două odăi întunecöse, cari nu erau vecine. Ne închiseră pe ambii în acéste spelunc.

LVIII.

Cea mai amară durere mi-a fost aceea, când m'am despărțit de acela, care era părtăș în nenorocirea mea. Maroncelli m'a lăsat bolnav și elu deplăngea în mine un om, pe care probabil, nu-l va mai vedé; eu regretam în elu o flöre plină de viață, care pöte este lipsită pe veci de rađa sörelui. Și flörea acésta întru adevör porni spre tristă veșteđire. Ea ajunse, ce-i drept, la lumina ȳilei, der în ce stare?!

Când am römasu singur în acea speluncă iuförätöre și läöatele se puseră pe ușa grea, am deosebit, la slaba lumină, ce întra pe o ferestă mică și aședat sus în pärete, banca ce-mi era destinată ca pat și am zărit un puternic lanț în pärete: tremurändu m'am aședat pe bancă și am mäsarat lun-

gimea lanțului, care gândiam, că-mi este destinat mie.

După o jumătate de cösü am auzit zurutu de chei; ușa s'a deschis și păzitorul închisorii imi aduse apă.

— „Aici este apa“, dîse elu mormändu, „pânea și-o aduc mäne“.

— „Mulțimesc, bunule om!“

— „Nu sunt om bun“, imi răspunse.

— „Cu atütü mai rău pentru d-ta“, i-am dîsu cu mäniă. „Der lanțul acela, este döra pentru mine?“

— „Da, domnule, deöc nu te porți liniștit, deöc turbezi și injuri. Der deöc vei fi înțelept, atunci îți lanțuim numai picioarele. Tocmai acum îți face faurul lanțul“.

Intr'acéstea elu se plimba încet în sus și în jos, zuruind mereu acele ochi blästemate; arunöam priviri furiose asupra figurai lui slabe și bötăniciose; pe fața lui nu erau träsuri de töte ȳilele, der atunci nu vedeam în întregu omul, decätü espresia unei rigori dobitocesci.

Oh, câtü de nedrepti sunt ömeni, când judecă după päreere și din prejudețiü caprițios! Omul acela, despre

depsescă cu asprime și rigore pe aten-tatori.

Etă amănuntele întâmplării:

Pe boulevardul Saint-Germain se află casa contelui Montesquieu. In 12 Martie n. cătră 9 ore se întâmplă o esplosiune în casă, despre care la început se credea, că a fostă pricinuită de gaz. Locuitorii fugiră spăriați încoace și încolo, ca să afle cauza esplosiunii.

Paguba pricinuită e foarte mare. Dela trepți în sus edificul s'a dărâmat tot. Păreții suntă găuriți, ca și când ar fi fostă descărcate asupra loră cărtușe. In tavanulă catului alu doilea se află o gaură mare. Bubuitura cauzată de esplosiune a fostă așa de puternică, încât s'a audită într'o mare depărtare.

Din cercetările făcute până acuma rezultă, că n'a fostă o esplosie de gaz, ci că anarhiștii au aruncat bombe și petarde în casă, carl esplozând s'au formată în mii de bucăți dintre carl multe s'au înfiptă în păreți.

Părerea generală, după cum amă amintit mai sus, e că anarhiștii au avut de scop să omore pe judele de curiă Benoit, care în afacerea dela St.-Denis a condus investigațiile contra anarhiștilor și astfel s'și răsbune asupra lui. Dér nu le-a succedut.

Cercetarea continuă încă și s'a aflat că dinamita a fostă în măsură de 2 chgr. și că a avută o putere propulsivă atât de mare, încât e mirare cum de nu a pricinuită mai mari stricăciuni.

Camera deputaților încă se va ocupa de atentatul acesta uriaș și se crede, cum amă dîșu mai sus, că ministrul de justiție va așterne un proiect de lege, prin care se va completa codicele penală, care nu cuprinde dispozițiuni corăspunzătoare față cu atentate de natura acestuia.

Dare de sēmă.

Suntemă rugați a publica următorea dare de sēmă despre colecta făcută în Brașov de d-nele P. Ujlaky și S. Csorba în favorulă nenorociților băntuiți de fōmete di comitatulă Arva:

Au contribuită d-nii și d-nele: M. Copony, T. Stănescu, Henriette Russo și institutulă „Albina” — câte 10 fl., Rombauer E. și soția, Kamner și Jekelius, Rosa Mandl, J. Vasady, J. Königes, dna Cserey, M. Fleischer și Comp. — câte 5 fl.

D-na Martin Laszlo, d-na C. Pieslinger, Rosa Grünfeld, L. Mutzig, A. Bosini — câte 3 fl.

D-na N. Folyovits, Stef. Temesvari, M. Versar, M. Malcher, C. Müller, Lazar și Versar, Jos. Matyas, d-na Jos. György, C. Keuyeres, H. Aronsohn, L. Aronsohn, Villa I. Gica W. Scherg et C. Rosenkranz Terka, Lina Herczek, Dr. A. Gencsi, C. Kugler, M. Peter, P. Schlauch, d-na M. Korodi, M. E., Dr. P. Phleps, D. I. Roth, Const. Steriu, d-na G. Si-

care, credeamă, că zură cheile voiosă, numai ca să-mi aducă aminte de puterea lui; omulă acela, despre care gândeamă, că neîndurarea lungă l'a făcută obraznic, era plin de compătimitate și de sigură, că a vorbită așa de dur pentru ca să-și ascundă pornirea lui internă. El și-a ascuns simțemintele, numai ca să nu apară slab, sēu dōră, pentru-că se temea, că nu sunt vrednică de acele; el însă ar fi voit să mi-le descopere fiindcă credea, că-să mai multă nenorocită, decâtă blăstemată.

Fiindcă prezența lui, și mai multă ținuta lui poruncitoare, era împotriva-mi, am voit să-lă umilesc și i-am dîșu în modă poruncitoră, ca și unui servitor:

— „Dă-mi sē béu!”

Se uită la mine, și se vede, că a voit să-mi dîcă: „Mai încetă! Aici tre-

bue, dēu, sē te desveți de a porunci.” Dér n'a dîșu nimic, ci se plecă, ridică ulciorul și mi-lă întinse. Când l'am luat, observai, că el tremură și fiindcă acestă tremurare o atribuimă bătrâneții lui, îl întrebai cu oinște:

— „De câți ani ești D-Ta?”

may, St. Nagy. d-nele Dr. G. Vajna și P. Ujlaky; I. A. Safrano, H. Mihalovits, I. Müller, Triandafilides, d-na Ad. Dabovci — câte 2 fl.

L. Adler, C. Adler, S. Haas — câte 1 fl. 50 cr.

D-na W. Sowarz 1 fl. 20 cr.

A. Kaufmann, A. Matza, Dr. F. O-troban, dnele S. Csorba, vęd. G. Szabó, A. Szabó, S. Geőze, V. Kopanitsch și G. Platschkó; Ios. Teutsch, Nachfolger, Man și Jzay, Kalenda, V. Schütz, Ad. Resch, Danffy, dna adv. Borosnyai, H. Zintz, F. Jekelius, F. Stenner, R. I. Adler, fiulă, Servatius et Graef, Schuster, V. Hiemesch, C. Kamner, Frații Simay, S. Tischler, S. Verzar, A. Bittermann, F. Simon, I. L. Adler, Lang et Rosenthal, V. Roth, Papp, Frida Teusch, G. Storch, B. Einzig, Fink Ad. D. Eremias, Eisenstein și fiul, I. Sul, H. Nemes, I. Thul, L. Mayer, Habermann, S. Papp, d-nele: A. Bodor, Fr. Koos, Frid. Horn, Ida Widmann, Iulia Konya, d-na P. Iakó, E. Gyertyanffy și Emilia Szancsali; W. Raupert, I. Lengeru, I. Seuler, d-nele: Földvari, V. Maurer, Eufrosina Ioană, Victoria Mazuchi, Maxim Hoffmann, Al. Friedmann, I. Dankmaringer, L. Lazar, E. Wagner, d-na Boyer, d-nele: Eug. Breslavsky, M. Bakk, N. Karácsonyi, W. Nekolny, A. Fiala, Amalia Fiala, E. Austerlitz, Fr. Nagy și G. Gyárfás, Frații S. Mihalovits, D. I. Manole, B. May, T. Kodesch, R. Essigmann, Mayer et Palmher, I. Săbădeanu, I. Lamer, C. Ludvig, A. Freiber, E. Molnar, B. Boditzku, A. Kaszó — câte 1 fl.

Ollinger 80 cr., Regina Bieltz, C. Stössel câte 60 cr., M. Loew, C. Tutsoshek, M. Beer, d-na Lerchenfeld, I. Woratsek câte 50 cr., Klein 30 cr.

Suma 254 fl. 50 cr.

Literatură.

A apărută:

„Lumea ilustrată“, revistă beletristică literară, cu ilustrații Nr. 6, din Mart. în totă privința ni-a făcută oplăcută surprindere prin corținutulă lui variat și interesant și prin ilustrațiunile variate și frumosă executate, ce oferă cetitorilor o adevărată delectare. Interesantă apare revista numită și pentru partea musicală, care cuprinde bucăți interesante, precum „Cavaleria Rurșticana“, „Serenada de Moskovski“, „Berceuse de Chopi“. Sumarulă numărului 6 ală aces-tei reviste este următorul: Napoleon III, de Gregoră Samarov; Prietena mea, de H; Rugămintea din urmă (poesie) de George Coșbuc;.. Ună asasină (fantasie) de Măruntănu; Felurim: Ună obicei ciudat; Animalele pe mare; Cum te ajuți la nevoie; Humoristulă flământ; Prin-cipele Kaunitz și speculantulă; Iperbolă; Culmea încrederei; Gura de apă;.. Pă-țenia unui oficeră, de T. B; Dormeam, (poesie) de Virgiliu N. Cișman; Legen-da Ilustrațiunilor;.. Moda; Cronica; Musica: Berceuse de F. Chopin. Supli-ment. Ilustrațiuni: Artista Elisabeta Lesinger; Mōrtea lui Ivană celă cumplită,

— „De 64, domnule; multe nenorociri am ajunsă, de-ale mele și de-ale altora.“

Când făcū alusiune la nenorocirile lui și ale altora, tremură din nou, ceea ce observai erăși, când îi luai ulciorul din mână; mă indoiam decă acesta e semnulă bătrâneții ori ală nobleții sale? Nesiguranța acesta imi alungă din sufletă ura, ce-o simțiamă la prima lui vedere.

— „Care-ți este numele?“ îl întrebai.

— „Domnule, sōrtea și-a bătută joc de mine, când mi-a dată numele unui omă mare. Mă chiamă Schiller.“

Apoi imi spuse, cu puține cuvinte, de unde-i, de ce nascere e, ce răsbōie a ajunsă și câte răni a primită. Era elvețiană, din părinți țeran. Pe timpulă Mariei Teresiei și a lui Iosif II s'a luptat, sub Laudon, în contra Turcilor și a luată parte în răsbōiele Austriei contra Francoiei, până la căderea lui Napoleon.

(Va urma.)

Intrarea lui Napoleon I. în Berlin; Scandalulă celă mai nou; în Sanctuarulă Venerei; O serbare la Pompeia; Moda... Sancta simplicitas, Supliment.

Importanța geografică a României, studiu privitoră la suprafața, densitatea populațiunei etc., conferința făcută la societatea geografică română, la 3 Martie 1891 de I. I. Naciană, membru ală asociațiunei de statistică din Paris și ală societății regale de statistică din Londra, etc.

ULTIME SCIRI.

Budapesta 14 Martie.

„Pesti Naplo“ scrie în contra lui Tisza și a gardei sale. Din împrejurarea, că acesta a începută atacurile contra opoziției pe totă linia și din intențiunea ce-o are Tisza de-a vorbi la desbaterea adresei deduce, numitulă diar, că fostulă ministru-președinte a reluată conducerea partidei liberale.

Situațiunea, continuă „Pesti Naplo“, este în adevără aceea, că Colomană Tisza guvernă prin cabinetulă Szapary și că dēnsulă nisuesce a juca, în sinulă noiei majorități, rolulă ce l'a jucată Franciscă Deak dela 1867—1875 față cu guvernele deakiste, numai cătă Deak n'a fostă ministrulă cădută ală unui sistemă cădută.

Ar fi însă ună esperimentă periculosă, dîce „Pesti Napló“, de-a reveni în Ungaria cu reacțiunea tiszaisztă. De când cu prafulă fără fum și cu puscile cu repetiție, revoluțiunile au eșit din modă, dér nemulțămirea totuși își găsece drumulă spre a izbucni, decă nu se delătură înțeleptesce cauzele ei.

Și „Egyetértés“ e de părere, că ofensiva partidei guvernului are ună scopă ascunsă, încă necunoscută. Ea nasce bănuială, că îndărătulă acestei ofensive stă ascunsă vre-o întorsătură misterioasă și acesta cu atâtă mai vērtoș, cu cătă e vorba, că Colomană Tisza are să țină o vorbire mare, care va fi negreșită ună mare e venimentă merită de-a rehabilita erăși pe acestă ministru cădută.

DIVERSE.

Poșta la Londra. Organizarea serviciului postală din Englitera este de multe ori citată ca exemplu și nu fără cuvânt. Pentru a demonstra importanța acestui serviciu în Englitera, e d'ajunsă de-a spune modulă cum elă este făcută la Londra. Numai în acestă orașă suntă 107 biurouri postale de districte și auxiliare, și 818 deposite. Numărulă factoriloră postală la Landra însărcinați d'a lua și împărți scrisorile, se ridică la 30 Decemvre trecută la 5820. Factorii Londra trebuie să servescă ună spațiu de 250 mile pătrate și o populație de mai bine de 5 milioane locuitori. În fiecare ană sarcina serviciului postală devine mai grea, pentru-că pe fiecare ană se clădescă la Londra 15 mii de case nouă. După statisticile din 1891, 800 de milioane de scrisori și jurnale au fostă manipulate în biuroulă centrală ală capitalei Angliei; fiecare factoră împarte anuală mai multă de 154,000 de scrisori, ceea ce represintă 495 de bucăți pe di. Repedițiunea corăspondențeloră postale din Londra: în fiecare di se adună 2 milioane și jumătate de scrisori și nu e mai multă de o jumătate de oră între depunerea loră și distribuire. Numărulă cutiiloră pentru scrisori la Londra e de 1990; dimensiunile loră suntă enorme fiindcă în cartierele mai importante pentru trafic ele potă să conțină în același timp 1,940,000 scrisori. Numărulă ridicăriloră scrisoriloră variază între 6 și 16 ori pe di. Se socotește că

făcare locuitoră din Londra espedeză în termină mediu pe ană 170 de scrisori, ceea ce face ca expediția să se urce la 850 milioane scrisori pe ană. Cu totă desvoltarea escesivă a serviciului postală, elă este esecutată în condițiuni carl voră surprinde: în cursulă anului 1891 au fostă 220 de reclamații pentru aducerea târșie a scrisoriloră și anchetele au dovedită că numai în 22 de casuri întârșierea trebuia imputată factoriloră însărcinați cu distribuirea. Nu și pote face cineva o idee de greutățile ce întâmpină factorii în îndeplinirea serviciului loră. Tōte construcțiunile nouă suntă ridicate în formă de stāncă: factorulă merge din catulă de josă până sub acoperiș și d'acolo trebe să se cobōe din nou în stradă. E importantă de semnalat cătă este de schimbătoare proporția scrisoriloră de afaceri și scrisoriloră de familie, după cartierele capitalei Angliei. În cartierulă Oxford-street, proporția corăspondențeloră de familie este de 80 la sută; în City, e cu totulă contrarulă; se evaluă la 80 la sută scrisorile privitoare la afaceri. De asemenea și privitoră la populația diferitelor cartiere: pe când traficulă postală este puțină însemnată în cartierele lucrătore, elă este foarte mare în cartierele aristocratice.

Ună mortă înviat. Ună casă de letargie în adevără curiosă, s'a produsă la Vaugneray (Francia). Puțină a lipsită ca ună omă să fie îngropată de viu. Etă ce s'a petrecut: Ună locuitoră din această localitate, d. Gross, era în pată de mai multe zile. Sămbătă, starea lui se agravă, elă perdă cu totulă cunoscința, îi se închieră ochii, pulsulă nu i se mai bătă, corpulă se răci și luă ună aspectă cadaveric. Familia îlă creșă mortă, rudele se adunară în giurulă patului mortuar și la-cerēmile curseră. Se luară dispoziții pentru facerea înmormētării, ună preotă fū chemat. Acestă preotă era deja la domiciliulă mortului, gata ca să procedă la cerēmonia obișnuită, și prietini de-functului așteptau în fața casei, pregătindu-se ca să însoțescă pe d. Gross la ultima sa locuință. Era să fie pusă în drică, când flica lui voi să mai vadă o dată fața tatălui sēu. Ea se apropiă de dēnsulă și îlă apucă de mână; cătă de mare nu-i fuse surprinderea, când simți că degetele mortului strāngeau încetulă ou încetulă mână ei. Fata rămase ca trāsnită. În grabă ună doctoră fu chemată, elă esamină pe d. Gross, recunoscă în adevără, că nu era mortă, ci numai adēncită într'ună somnă letargic. Luară repede siorulă, preotulă fugi. dér din nenorocire d. Gross e totă bolnav.

Venitele teatreloră din Paris. Din Paris se anunță: Teatrele de aici au avut în anulă trecut ună venită totală de peste 23½ milioane franci. În loculă întâiu stă marea operă cu 3 milioane. Comedia Française cu 2 milioane, opera comică cu 1,700,000, teatrulă Varietés 1,135,000 franci, Bonfies Parisiens 1,130,000, Gymnase 856,000, Chatelet 847,000, Gaité 805,000, Palais Royal 753,000 etc. Dela anulă 1848 încōce, teatrele din Paris au avut ună venită totală de 770½ milioane franci. (cifra aproximativă 48,000 franci).

RECTIFICARE. La raportulă despre concertulă din Deș, publicat în nr. 45 ală foiei noastre, este a se ceti: d-ra Elena Munteanu, ér mai josă d-ra Eugenia Papiriu.

Cursulu pietei Brașovă
din 15 Martie st. n. 1892.

Monote romănescă	Cump. 9.38	Vënd. 9.43
Argintă romănescă	" 9.30	" 9.35
Napoleon-d'or	" 9.40	" 9.44
Vir turcesc	" 10.58	" 10.63
Imperial	" 9.58	" 9.63
Ceris. franc. „Albina“ 6%	101.	" —
" " 5%	100.	" 101.
„Albina“	" 5.45	" 5.50
„Ruble rusec“	" 113.	" 119.—
„Marci germane“	" 58.—	" 58.20

Discontulă 6—8% pe ană.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maloră.

Cursul la bursa din Viena

din 14 Martie a. c. 1892

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta de aur, Renta de harti) and Price.

Despăgubirea pentru dijma de vin

Table with 2 columns: Item (e.g., ungurescu, Imprumutul) and Price.

Nr. 3168-892.

793,3-2

PUBLICAȚIUNE

In puterea ordinațiunei înaltului ministeriu de interne dto 8 Ianuarie a. c. Nr. 94853/III b. a 1891...

Spesele pentru clădire represintă suma de 155,714 fl. 15 cr., primindu-se numai oferte generale pentru întreaga clădire.

Ofertele scripturistice și sigilate au de a se ascerne cel mult până în 28 Martie a. c. înainte de prânz...

Ofertele au de a fi provădute cu

un timbru de 50 cr. și cu 5% din amintita sumă pentru clădit și anume seu în bani gata seu în hârtii de preț...

Acelu oferent, căru i se concedre executarea acestei clădiri, se deobligă, ca, după aprobarea ofertului seu, să reintregescă vadiul cu 10% din suma oferată.

Planurile pentru clădit, preliminarele de spese, precum și condițiunile de oferte și acele contractuale se pot examina și la cerere copia în decursul 6-urilor oficiose în biroulu oficiului economicu orășenescu,

Brașov, 5 Martie 1892.

Magistratul orășenescu.

Advertisement for Iosif Csik, featuring various medals and diplomas from 1873 to 1883, and details about a Portland-Cement factory.

Advertisement for 'Gaz. Trans.' subscription, including the title 'Avisu d-loru abonati!' and administrative details.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (e.g., Budapest-Predeal, B.-Pesta-Aradu-Teius) and train times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grose însemnăză 6rele de noapte.